

თეატრი და სოფრები

ავთორი სალიფრაფორი ჟურნალი

№ 15 — 1915. მიიღება ხელმოწევა 1915 „თეატრი და სოფრები“-ში 12 აპრილი

მსახიობ-რეჟისორი შალვა დადიანი
დღევანდელი ბენეფისის გამო ბაქოში.

წელიწადი
მისამამ

მიიღება ხელმოწერა 1915 წ.
ყოველკვირეულ სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო და საზოგადოებრივ ჟურნალ

წლიურად 5 მ.
ნახევარი
წლით 3 მან.

„თეატრი და ცხოვრება“-ზე

აუმორისებულ განყოფილებით და შარჟებით

„თეატრი და ცხოვრება“ ყოველგვარ ჯგუფრ-დასურ მიმართულების გარეშეა ჟურნალი უმთავრეს ყურადღებას მიაქცევს სცენის, სიტყვა-კაზმულ მწერლობის, მუსიკის, ქანდაკების, სამხატვრო-სახელოვნო და საზოგადოებრივ მოვლენათა გარკვევას. ყოველ ნომერში დაიბეჭდება სარეპერტუარო პიესა.

ფ ა ს ი: წლით 5 მან., ნახევარი წლით 3 მან., თითო ნომერი 10 კაპ. ფულის შემოტანა ნაწილნაწილადაც შეიძლება: ხელის მოწერის დროს 2 მ., მარტის გასვლამდე 2 მ., დანარჩენი 1 მ. ენკენისთვის 1.

ელმოწერა მიიღება: რედაქციაში („სორაპანი“-ს სტამბაში) დილით 9—2 ს., საღამოთი 5—7 ს., ჟურნალ-გაზეთების კანტორა „განთიად“-ში, „ცოდნას“ წიგნსავეპროში, რკინის გზის სახელოსნოში—ალ. ძაძამიასთან, ქუთაისში თ. შთავრაშვილას წაგნო საჯაროთა ს. ეპიტაშვილთან

მიიღება განცხადებანი ჟურნალში დასაბეჭდათ. განცხადების ფასი: 1 ევ. ორიგებით, 2, გვ. კორპუსის პუკარი ერთ სვეტზე 25 კ. 3-ზე—20 კ., 4-ზე—15 კ. ფული და ყოველგვარი მასალა უნდა გამოიგზავნოს იოს. იმედაშვილის სახელზე. ფოსტის მისამართი: Тифлисъ, Ред. „Театри да Цховреба“ Иосифу Имедашвили რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

ახალაზან გაიხსნა

ა ზ შ ი ა ქ ი

ზროვიზორის ა. ს. ახვალდიანიას
(სამხედრო ქუჩისა და გოლოვინის პროსპექტის კუთხე), (5—3)

ს ა ხ ა ლ ხ ო ს ა ხ ლ ი

ოთხშაბათს 15 აპრილს, თბილისის ქართ. დრ. დასის მსახ. ამხ-ბის მიერ წარმოადგენილი იქნება:

ო ი დ ი ა ო ს მ ე შ ე მ

თარგმ. კ. ანდრონიას
მონაწილეობს მთელი დასი.

ადგ. ფასი 1მ. 50 კ-დან 10 კ-დე

დასაწყისი სად. 9 საათზე.

რეჟ. მ. ქორელი

რადგან მომკმენდი პირნი პარტერიდან შემოდინ სცენაზე, 9 ს. შემდეგ ყველა კარები დაიკეტება და თეატრის დარბაზში არავის და არავითარ შემთხვევაში არ შეუშვებენ. ამხანაგობის აღმინისტრაცია

დღეს 12 $\frac{1}{2}$ ს. სახ. ხახლში გაბილინას დილა

ს. ჭიჭინაძის

აჭარის შესახები წიგნები

1. ოსმალეთის ყოფილი საქართველო ფ. 50 კ.
2. მუშაჯირი ანუ დიდი გადასახლება ქართველ მაჰმადიანთა ფ. 50 კ.
3. ქართველ მაჰმადიანთა სოფლები საქართველოში ფ. 60 კ.

ისყიდება „განთიად“-ს კანტორაში გ. მ. მახარაძესთან (მიხეილის პრ. № 18) ფოსტით მისამართი: Тифлисъ, 2-я Тумановская, № 32. Зах. Чичинадзе—გინც ავტორისაგან—ს. ჭიჭინაძისაგან—გაიწერს განაგზავნი ფასი არ გადახდება. (5—4)

№ 15

წელიწადი
მ ე ს ა მ

წელიწადი 5 მ., ხანგრძლივად 3 მ., ცალკე ნომერი 10 კ. ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანსის სტამბაში. მისამართი: **თიფლისი** რედ., **Театри да Цховреба** № 1. **Имедашвили**

ხელ-მოწერელი წერილები არ დაიბეჭდება. — ხელთნაწერები საქართველოსათვის შესწავლდება. — რედაქტორთან პირისპირ მოლაპარაკება შეიძლება „სორაპანსის სტამბის“ კანტორაში — დღით 9—2 ს., საღამოთ 5—7 ს., ტელეფონი № 15-41

№ 15

ს ა ზ ო გ ა დ ო

1915 წ.

12 აპრილი

ყოველმხრივ

შეუჩერებელი

არა ერთხელ გვითქვამს, რომ მხოლოდ თვითმომქმედეს, ფხიზელსა და ცხოვრებისთვის მუდმივ მზრუნველს ენიჭება შეგნებული სიცოცხლის უფლება.. ადრე თუ გვიან მხოლოდ იგი გახდება მსოფლიო ტრაპეზის მონაწილე, რომელიც ამისკენ შეუჩერებელი და შეგნებით მისწრაფვის სულიერ-ნივთიერ მსხვერპლის განწირვით..

ჩვენ აღარ მოგვიხდება მკონარეობა არც ერთი წუთის უქმად დაკარგვ, ძველებური ქეთფ-ლიხნები, უაზრო დროს ტარება.. ყოველი ნაბიჯი ჩვენის ცხოვრებისა, ყოველი სიტყვა ჩვენი, ბეჭდვითი თუ ზეპირი, ჩვენის ქვეყნის საერთო კეთილდღეობას უნდა ევლებოდეს თავს, ყოველი აზრი ჩვენი ჩვენის ხალხის წინსვლას ხმარდებოდეს..

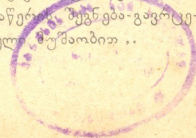
სამოქმედო ასპარეზი კი ძლიერ ფართოა: ომიანობისაგან დაზარალებული ხალხი, ზოგან დამშეული, დაბა-სოფლად რიგან სახალხო წარმოდგენებისა და ლექცია კითხვების მოწყობა, ქართულ თეატრის ასაგებ ფონდისა და აქარელთა სასარგებლოდ ფულის შეგროვება, ზეპირ-სიტყვაობის შეკრება-ჩაწერვა და სხ., — აი რამდენი საქმე გვაქვს გასაკეთებელი.

ნუ ველით ვინმემ დაგვაფალოს ანუ შემოგვიკეთოს: ყოველმა ჩვენგანმა თითონ უნდა გამოიჩინოს თავისობა. მაგ ზეპირსიტყვაობის შეკრება, რომელიც ჩვენმა დიდებულმა მოძღვარმა აკაკიმ გვიანდერმა, ყველა ჩვენგანს შეუძლიან, თუ საქმის სიყვარულით და შეგნებით მოეპყრობა. კერძო თავისობის სასუცხოვო მაგალითი გვიჩვენა, სხვათა

შორის, ქ-მა ანეტა კაპანაძისამ, რომელმაც ბლომად შეკრიბა ხალხური შემოქმედების ნიმუშები და ახლა კიდევ გლეხაკობაში დადის, ს-ფლითისოფლად, და ჰყრებს ხალხურ ნაწარმოებთ. ხალხი კი უფრო გულახდილი, ბუნებრივი ახლო მცნობთან არის, თავის სულიერ მახლობელთან. ასევე უნდა მოიქცეს ჩვენის ქვეყნის ყოველი კუთხის შეგნებული შვილი — სოფლას მასწავლებელი, მღვდელი, თვითგანვითარებული სოფლის შვილი, მოსწავლე ახალგაზღობა და სხ., ვინც კი ფიქრობს თავისი ცხოვრება უქმად არ დადიოდეს.. სასურველი და ფრიად საჭიროა ჩიწეროს ხოლმე გლეხაკეთა მოსწრებული სიტყვებიც, ხალხური ამბები და სხ.

ასეთივე საკუთარის თაოსნობით უნდა დაიწყეთ ყველგან (ბერგან დაუწყევით კიდევ) ქართულ თეატრისა და აქარელთა სასარგებლოდ ფულის შეგროვება: ნუ დავკარგავთ ნურც ერთ შემთხვევას — წარმოდგენას ნადიმს, ღლეობას, თუ კერძო სტუმრობას, — და ყველგან ყოველთვის უკულის ღონისძიებით შევკრიბოთ ფული და სასწრაფოთ გაგვახვანოთ დანიშნულ ადგილს..

წინ, წ-ნ წამოდექით ხალხის შვილთა — სოფლის მასწავლებელთა, ქეშმარიტო სულიერთა მოძღვართა, შეგნებულთა და თვითგანვითარებულთა მუშა-გლეხთა, დასასვენებლად დათხოვნილთა მოსწავლეთა, რაწრისა და მღგომარეობისაც უნდა იყვნეთ, და მხნე შეუდგეთ ჩვენის ერის საკეთილდღეოდ მუშაობას: ქვეყნის საქმე მართა წერით არ გაკეთდება, არამედ ნაწერად, ბეჭდვა-გავრცელებით და პრაქტიკულ შემოაბოთ..

და ასე, ხელი-ხელ ჩაკიდებულთ, ვიმუშაოთ ყოველმხრივ შეუჩერებელივ.

დაე, ჩვენმა თვითმოქმედებამ მოგვანიჭოს ის, რაც ისტორიულმა ჩარხს ტრიალმა და ცხოვრების უკუღმართობამ წაგვართვა..

მხოლოდ საკუთარის ხელით უნდა ავაგოთ ჩვენი სამლოცველო, გავაღვიოთ ჩვენი კერა...

ჭეშმარიტი მუშაკი

ჭართული სტენის ჭეშმარიტი მუშაკი რომ მხოლოდ აქტივობით ვერ დაკმაყოფილდება და ქართული სტენისათვის უმეტესად მშობლიურ ნიადაგზე აღზრდილი მსახიობია სასურველი; ეს ცხადი დებულება, სხვათა შორის, შალვა დადიანსაც სა-

შალვა დადიანი ქმედ აქტია... (დღევანდელი ბენფისის ჩეხი სტენა ჯერ კიდევ გამო ბაქოში) ზრდაშაჲ, მისი ასხარეში ვაგზართობას ითხოვს, ჩეხი დარბიბი დრამატურგია—გამადრებას და სხ.

და შალვა დადიანი ერთი პირველი თუ არა, მოყვანი მდღავწეთაგანია ამ ასხარეცხე:

მსახიობი, რეჟისორი, დრამატურგი, მწერალი, საზოგადო მოღვაწე, მთარგმნელი, მოცხარე და სის დათუფსებელი, ბათუმის თეატრის საძირკვალის ჩამოყალი და სხ., ეგულა ამ ასხარეცხე მუყაითი, მხნე, ნაკოფიერი მუშაკი, ქართული სასტენო სელაფნებისა და მწერლობის დაუხრამელი გამყრცელბელი—აი შალვა დადიანი!...

შარშან შავი ზღვის ნაპირას თეატრის დათუფსებელმა, წელს კასხის ზღვის ნაპირს გადაიტანა თვისი სამოქმედო ასხარეში: ბაქოს დრამატულმა წრემ იგი რეჟისორად მიაწვია...

იგივე მსნედ შეუდგა მუშაობას.

ჩეხი და სხვა ცხოვრების კორესპონდენტნი სელერობიარად აღნიშნავენ მის ნაყოფიერ მუშაკობას, ხოლო უფრო ახლო თვით ბაქოელნი იტობუნ.

დღეს ბაქოს დრამატული წრე თავის სსახელთ რეჟისორს ბეჩევისს უმართავს.

ეს არის სტენის მუშაკის ნიეთიერ სწეობრივი ჯილდო ნამუშევარისა.

ბაქოს საზოგადოებას ეგულება თავის სტენის სამატავლითა ქურუმ-მოღვაწეს დირსეული და კუთხილი ჯილდო მიუხდის...

ს ი ბ ე რ ე

უკვე მოგზუციდი .. სულის კუნქულში შემომგზიხნა ეჭვი და სნება; ცივი ზამთარი სუფევს ჩემს გულში და სიხალისეც ქნება და ქნება...

ბელო, რა უყავ დღე კმაწვილობის, რა უყავ ჩემი გიგმატი გრძნობა: წაიღე ყველა, ოლონდ მომეცი, მომეცი ჩემი ახალგაზრდობა!..

კოზსილიუმი

(დასასული ობ. „თ.და ც.“ № 14)

— ავადმყოფის მდგომარეობა მეტად საშიშია! დიწყო ერთმა, როცა ექიმები მარტო დარჩენ.

— ხნიერია, მასთან ძალიან მსუქანი. ასე რომ ყოველისფერს უნდა მოველოდეთ აქ დაუბატა მეორემ.

— ავად ახლახან გამხდარა; ასე რომ შეიძლება მალე კიდევ მოიხედოს, ვინ იცის! წარმოსთქვა მესამემ: ჯერ-ჯერობით გადაკრილს ვერაფერს ვიტყვით.

— წარსულში ათაშანგის ნიშნები...

— უკაცრავად, კოლეგა, სიტყვა გავაწყვეტინეთ, მიუბრუნდა პირველი ექიმი მეოთხეს: აზრი სრულებით აღარა აქვს, სუნთქვა სძაველი, მ ჯა სუსტი. თუ ასე გავრძელდა, ავადმყოფის აატრონს ჩვენ იმედს ვერ მივსცემო.

— იმედს, რასაკვირველია, ვერ მივსცემთ, მაგრამ გადაჭრითაც ვერას ვეყვით. შეიძლება კიდევ ვამ ბრუნდეს, ვინ იცის! უბასუხა მესამემ.

— რასაკვირველია, რასაკვირველია! კვერი დაუ რა პირველმა.

— წარსულში ათაშანგის ნიშნები არ სჩანს. ილღიბში და კისერზე ჯირყველები

**ქნ. ეკატერინე
თავ. ნ. რ. ერისთავის ქვრივი,**

ქ. შ. წ. ს. საპატიო წევრად არჩეული, რომელმაც ქმრის ხსოვნის აღსანიშნავად შესწირა წ. ქ. ს. 10,000 მან., ქართულ თეატრის ასაგებად 3000 მ., სტენის მოლავწეთა ოქმების გამოსაცემად 500 მან. და სხ. (იხ „თეატრი და ცხოვრება“ № 14)

არა აქვს წამოსიებული. ცოლს მუცელი არ წახდენია. ყოველივე ეს, რაც უნდა იყოს, ავადმყოფის სისარგებლოდ ლაბარაკობს. წარმოსიტქვა მეოთხემ.

— რასაკვირველია, რასაკვირველია! დაეთანხმა პირველი: ჩემს პრაქტიკაში ყველაზე ცუდად იმათი საქმე წასულა, ვინაც წარსულში ათაშანგი ჰქონია.

— ასეც უნდა იყოს, რადგანაც ეს სნეულება იწვევს არტერიების ნაადრევ სკლეროზს. ჩაუბრუნო სიტყვა მეხუთემ. ცხადი სურათი კია წვეთის დაცემისა; ნახევარი მზარეც დადამბლაყვებული აქვს.

— დიაგნოზი ცხადია. ახლა უნდა შევთანხმდეთ წამლობის შესახებ. დიწყო პირველმა. ჩემს აზრით ამ ხანად საქიროა ყინვა თავზე და საფადარათო.

— სისხლის გაღების შესახებ რა აზრი-სა ხართ? დაეკითხა მეორე.

— მე არაფერი არა მაქვს წინააღმდეგი, თუმცა სარგებლობაც საეჭვოთ მიმაჩნია. წარმოსიტქვა პირველმა.

— მე, როგორც ძველი ექიმი, წურბ ლების მომხრე ვარ. ცოტას რომ მაინც დასწევს სისხლს, ამის უარყოფა არ შეიძლება. მე დავასხამდი ყურის ძირებში ექვს წურბელს, სამს მარჯვენით, სამს მარცხნით. წარმოსიტქვა მესამემ.

— წურბლების პაციენტად მუშევიტყე შეიძლება, — დაუმატა მეოთხემ: აშგვარ შემთხვევაში მე ბევრჯერ მიმიმართავს მუშევიტყისა-თვის და კმაყოფილი დავრჩენილვარ.

— მე მაინც წურბლებს ვაშგოზინებდი, შეიძლება ეს დაძველებული საშუალება იყოს, მაგრამ ძველი ყველაფერი ხომ უფარგისი არ არის, როგორც ყოველივე ახალი ყოველ-თვის კარგი არ არის. წარმოსიტქვა მესამემ.

— მე წურბლების წინააღმდეგი არაფე-რი მაქვს, მხოლოდ ექვსი ცოტაა: თუ დავასხავთ, ბარემ დავასხათ. მე მომხრე ვარ ათი წურბლისა, სიტქვა მეხუთემ.

— არა, ათი ძალიან ბევრ სისხლს გამოიტანს, მოხუცებულია. თუ მაინცადა მაინც, წურბლებს დავასხავთ რვა წურბელი საკმარისია. წარმოსიტქვა მესამემ.

— მაშ რვა წურბელი. მუცელში გასახ-ნელად რა მივცეთ? დიწყო ისევ პირვე-ლმა.

— მე მგონია, კარგი ოყნა ყველაფერს აშგობებს. წარმოსიტქვა მესამემ.

— სისხლს უფრო დასწევს და თანაც უფრო გასწმენდს სინამაქის ფოთოლი, ჩაუბრ-თო მეოთხემ.

— მართალია, მაგრამ სინამაქის ფოთო-ლი ორ-სამ საათზე ადრე არ გასქრის და მუცლის გაწმენდა კი ახლავვა საქირო, ამიტომ ახლავე ოყნა გაუყეთონ და შემდეგ ნელანელა სინამაქის ფოთოლი აძლიონ ორ საათში თითო სტოლის კოვზი, რომ კუქმა ყოველ დღე იმუშაოს ორჯერ-სამჯერ. წარ-მოსიტქვა მესამემ.

— ოყნაში საქირო იქნება ერთი ან ორი კოვზი გლიცერინი. ჩაუბრთო სიტყვა მეხუ-თემ.

— ზეთი უყეთ მოქმედებს, ცოტა საპო-ნი რომ გაქან და ორი კოვზი საფადარა-თო ზეთი გაუბრონ, მშვენეირად იმოქმე-დებს, სიტქვა მეოთხემ.

— გულის მოსაღონეირებლად მე საქი-როთ მიმაჩნია აღონისი. ცოტა ბრომიც შეიძლება ჩაუბრთოთ, წარმოსიტქვა მეორემ.

— მე არაფერი არ მაქვს წინააღმდეგი. ცოტა ქაფურიც რომ მივცეთ, რომ გული

მლე მოულანეირდეს, ასე ორ-სამ საათში თითო გრანი, ჩემი ფიქრით კარგი იქნება წარმოსთქვა მესამემ.

— უმთავრესი კი დავგავიწყდა. დაიწყა ბირველმა: ლიდრასტის კანადენზის!

— რასაკვირველია, ეგეც საჭიროა. დავეთანხმა მეხუთე. სხვებმაც თავი დააქნიეს თანხმობის ნიშნად.

— მაშ ლიდრასტის, ალნისი, სინამაქის ფოთოლი, წურბლები, ყინული და ახლავე ოყნა. სთქვა პირველმა, აილო ქალაღლი, წამოხია და დაიწყო რეცეპტის წერა.

— ექს კონსილიო! წამოიძახა მან, როცა წერა გაათავა. აბა, მოაწერეთ ხელი.

ექიმებმა სათითაოდ ხელი მოაწერეს რეცეპტს.

— ცოლს რა უთხრათ, ცოლს? დავიკითხა მეხუთე სხვებს.

— ვეტყვი, რომ ავადმყოფის მდგომარეობა საშიშია, თუმცა სულ უიმედოც არ არის და სხვა და სხ. ღიმილით მიუგო მესამემ.

— ექიმო, ექიმო! ტირილით შემოვარდა ამღროს მიხილ პეტრეს ძის უმცროსი ქალი: პაპა, პაპა! ქალს ზღუქუნე აუარდა და, ვედარ დაამთავრა თქმა.

ექიმებმა ერთმანეთს გადახედეს და ავადმყოფის ოთახს მიაშურეს.

მიხილ პეტრესძე თითქოს იმათ შემოსვლას უცდიდა, — ერთი უკანასკნელად ამოიფშვინა და განუტევა სული.

ცოლი მუხლებზე დაცვა, თავი მიცვლებულს დაადვა გულზე და ქვითინი დაიწყა. შვილები მოშორებით იდგნენ და ცხარეთ სტიროდნენ.

ექიმები ფეხაკრებით გამოემწყრივენ წეროებივით; თითქოს ყველას ცხვირება წამოგდებოდა. წყნარად ჩაიკვეს პალტოები და ღარცხენილებივით გამოვიდნენ გარეთ.

— მაგ მამაცხონებულს, სწრაფი მტარებლის ბილეთი თურმე ჯიბეში ჰქონია და ჩვენ რეცეპტს რაღას მოუცდიდა? იოხუნჯა მესამემ, როდესაც ქუჩაში გამოვიდნენ

ვ. კუჩუბერი

ს ო ნ ე ბ ი

შენ მას ეტროფიდი... შენი ალერსი გულს ჩაეწევათ სიყვარულად, სიტკბო შეასვი შხამში ნაღესი, და დაიმონე იგი სრულიად...

გახაზულზედა მასთან ხარობდი, მასთან შევბითა კრებდი ყვავილებს, ტოფობის ჰემგლა ვნებას აქრობდი, — მით უწხადებდი ტანჯვის ბორკილებს..

ჰოი, ბოროტო! რად მოუშხამე წუთის სიცოცხლე მაღლი სულისა?..

— მოკვდა სიწმინდე, გაქრა სიამე, დასქნა ყვავილი სიყვარულისა?

დაჩია ახვლედი.ნი

შ ა ა ა შ ა ! შ ა ა შ ა !

აღ რ სქექდა გახუზულ მაის ზურგს ამოფარებული პირლია ზარბაზანი.

აღარ იძვროდა მთა დაბზარული, მთა საცოდაობისაგან მბორგავი.

ჯოჯოხეთიდან აღმოსკდარი ცეცხლის ტალღა აღ რ მიფრენდა ფიქრსა და გრძობას მონა კაცისას.

ფრაა მადუნებელი სამ რ ს სიო დაქრილთა უკანასკნელ აღმოფშვინეას ულოლია-ვებდა..

ჰვენესდენ, ოხვრაედენ ცის ქვეშ მართოდ შთენილნი შორი-შორს მიმოყრილნი მეომრნი.

ჰვენესდენც და ამ ოხვრა-ვენესაში ჩაქსიოლი გამოუთქქელი მწუხარება ურუგოდებდა მომაკვდევთა ღიბილ სულთქმაში..

შორს.. გნმარტოებთ იდგა ზღვევის სურვილითა გაავნებული პორუჩკა ვლადი. პირი და მოპარდაპირე მარის უფრსკრლისაკენ დაქანებულ ფერდზე რბოდა თვალი მისი ისე ვით ომ ს ტრიალ მინდორზე სანდირად გაჯადნილი თკალი მარდი ვეფხისა

დაუტხრომელი გული ეძიებდა მსხვერპლს, რომ კრთს ერთზე ყვარა ჯ. ვრი აზვრთებული და... აპა... გამოჩნდა კიდევ: შავმი, მოლი. დო წერტ. ლმა წარიტაცა მხედველობა მისი.

— ისიღორ პავლოვიჩი! ისიღორ! დაიბრ-

მსახიობი ვალერიან გუნია

საკუთარი დასა შეადგინა და იაფ-ფასიან წარმოდგენებს ჰპირთავს თბილისსა და პროვინციაში.

გვინა ამთავორებული ხმით და მეორე მხრიდან მას მკვლახარე ბანი მოსცა მაწარაფლ ყალ-ყუხე დამდგარმა ისიღორემ.

— ისიღორ! გაისმა ხელმეორედ აღმასისებური ხმა: „ხედავ?! ხედავ ღვთის შემოლილივით რომ მიბლოტავ?! ქვაზე შედგა, ხელემა ადაპყრო ალაჰისადმი!!“

— ეც დაო,— ცოტა ხნის შემდეგ გადასძახა პასუხად ისიღორემ და გალომებულმა ბურთის სიმჩტით აავდო თოფი, მაგრამ ვლადიმირის მკექარე ხმამ წარუკვეთა ხელი და აღმართული თოფი ნელ ნელა დაეშვა.

— მე და ჩემი ერთგული მეგობარი, კობტად დაჰკრა ხელი კონდახს, დავ ნთხევი-ნებთ სისხლს ურწმუნო ოსმალოსო.

ზღაპრული სიმკვირცხლით შეათამაშა თოფი ჰაერში და იმ სასოების წუთს, როდესაც თურქი ეფედრებოდ: „ალაჰ! აღჰ! მოიღე ძალა, ცეცხლში იწვევა შენი ხვედრი, შეგვიფარეო“, თოფმაც დაიქექა და გ ნამირული მლოცველი თავდაყირა დაეშვა ..

— ვაჰ! ვაჰ! ვაჰ! გიეური (ლტაცებით აფრქვედნენ, თითქო სახეიმოთ შეგგუფულნი აზნაზანნი ზალდა ასრაილილს, უზომო სიხარულისაგან გარტრანებულს ჟლადიმირ)..

— ვაჰ!.. ვაჰ!.. გულნატკენად ლულ-ლულდება შემოერთებული ისიღორი: სტკიო-და სული, რომ ბედმა სხვას არგუნა ქების აკვანში ნებიერობა.

გ. დათიაშვილი

ფუასურ ხმაზე

(ძღუნად კ. გ. დ.)

ვიცი, ძმავ, ვიცი რადა ხარ სევდით მოცული სახიზა,— ვაჟ-კაც ვაკლახანად დაბმულხარ, ვითა კაკაბი მახიზა.

ვერ გავიშლია შორითშორს მშვენივრად ფრთები მალია, შემოგხვევია ცხოვრების სულთამხუთავი გალია.

გვერდით გიყრია ჟნგული ყირიმი, ფარი, ხმალია, ვერცა გაჰფერამ, ვერც იხმარ, მტერმან ავიზა თვალისა.

ავერ მერანიც ქიხინებს, ლამის მოახტეს მხედარი; მხედარი შენებრ ვაჟი აბა მეორე სად არი?!

მაგრამ რას იზამ! არ გხურამს თავზედან მუხარადია, აბჯარ-ჯავშანი დახეულ ასი წელ მტვერში ავლია!

ველარ გაჰქუსლავ ტაიქსა, ვერ დაიმუქრებ ქართულა,— ტოლ-ამხანაგი ყველაი საიქიოსა წასულა.

მათ ნაოხარსა ტიალზე ზუზუნით დადის ქარია; ზედ მოსტყვამს, ზედან ლულუნებს, ვითა გლოვისა ზარია,

შენ მარტოკასა ობოლსა, რა გშველის, რა გახმარია?! შენს თავ-განწირულს კიჟინას იყრუებს მთა და ბარია.

მაშ მჭეტირობ— მოკვდე სჯობია სიციოცხლე რა სახმარია! ცოცხალი ლეში თქმულაო მკვლარზედანი უფრო მკვდარია!

გიო მწირი

ნამების ზღვაზე

(მინიატურება)

I გ. დის სიმღერა

მშობელ დედასაც მალ მოსწყინდება პირშუბის ალერსი და ტკბილ ძუძუებს ნადველში გაბანს, რომ ჰაწა ბიჭიკო ვერ მიეყრდნოს მკერდზე; ახლოგანდა ასულსაც მალ მოსწყინდება სატრფოს საფლავზე ცრემლების ფრქვევა და ჩანგის სიმებს შეახებს თი თებს სევდის გამფანტველ ჰანგთა ასაქურებლად, მაგრამ ვის მოსწყინდება სმენა გედის ყვილის, როდესაც უკანასკნელად ჩამოაღეს თავს ზვირთებში, შემდეგ ნახად მოიღერს ყელს და ჰავრის სივრცეს უერთებს სიკვდილით მოშხამულ სიმღერებს:

სიკვდილის ჩრდილი თავს დამცივილებებს, სიკოცხლისათვის აღარ შემწვევს ძალი და ღონე. ზღვა შეითვისებს ჩემს უმანკო სისხლს, ნიავის სუნთქვა ველაო გაჰფანტავს ჩემს მსუბუქ გინგლსა. ოჰ, მეგობარო! რა რიგად მსურდა ყოფნის აღსასრულს მოგესმინა საბედისწერო ჩემი სიმღერა? მაგრამ ახლა ცის სივრცეში სერავ ღრუბლის მთებს, მე კი მთვლენარე ზვირთებს შორის ევგებები სიკვდილს უღმობებს.

II ბედის წერა

გაზაფხულის მშვიდ ღამეში სიზმრად მეწვია მშენიერი ქალწული მკერდ გაღეღილი, გაჩერდა ჩემს სარეკელთან და მითხრა:

— უსაზღვრო სევდის გამოხმატველი თვალები მოაპყარ ჩემს მკერდს და ზედ აღბეჭდილ ყვავილს მსგავს სტრიქონებში ამოიკითხავ შენს ბედის წერას

ამოვიკითხე: „ბედნიერებას მხოლოდ ის განიცდის, ვინც ცოტასა გრძნობს და აწმყოთი ყმაყოფილია, შენ კი ვერასოდეს ვერ იხილავ ოცნების ყვავილს, ვერ ეღირსები შევების გაზაფხულს, მარადისობის საიდუმლოს ვერ უპოვნი განმარტებას, ისე გჩანთქავს საძაღუ ბნელი“.

მარ. ხომალაიძე

(შემდეგი იქნება)

მგოსანი ქალი ბაბილინა

ღღეს დილას ჰმართავს სახალხო სახლში

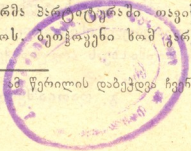
სამუსიკო განყოფილება

აკაკის დილაზე 8 მარტს *)

ძალან საზრისიანი ნაბაიკი იყო კომიტეტის მხრე, რომ მან მუსიკალურ განყოფილებისათვის სამს მუსიკოსს მოუყარა თავი: ბ. ბ. ფაღაშეაძეს, კარგატეაძესა და ფიცხვერაშვილს. ორი უკანასკნელი მუსიკოსი გამოვიდა თავისი ნაწარმოებით, მხოლოდ ბ. ფაღაშეაძემ შეასრულა ორკესტრით შაჰენისა და ბუტყაგენის სამკლავიარო მარშები მაგრამ უფრო სასურველი და სასიამოვნო იქნებოდა, ბ. ფ. ფაღაშეაძე თავის საკუთარ ნაწარმოებით გამოსულიყო და სწორედ აქ ვერ გამოუჩინა აკაკის დამკრძაღვ კომიტეტს შორსგამკრძახობა, რომ ამ დილისათვის შეეკუთნა სამკლავიარო მარში ან კადავ სხვა რაიმე დილის შესაფერი მუსიკალური ნაწარმოები, რითაც კომიტეტი ჩვენ მუსიკალურ ლიტერატურას დიდს სამსახურს გაუწყვდა და თათი მუსიკოსებსაც გონიერს კონკურსს გაუჩინდა...

შაჰენის სამკლავიარო მარში და ნამეტნავად ბუტყაგენის უკვდავ უსკამირო სიმფონიადამ ამოღებული მარში სასიამოვნო მოსსმენი იყო, მაგრამ უფრო ძაღერ შთაბეჭდილებას დასტოვებდნენ, რომ სინტოვკე შეეტანა. ორთავაშაჰენში შესრულებული იყო მდარეა, უფერულად, აკლდა ლოტბარის ციფრო ნაწარმოება. არ შეიძლება ლოტბარმა პრეტეტუნაში თავისი სხავედ არ შეეტანოს. ბუტყაგენი სომ კარგია და ჭენიის,

*) ამ წერილის დაბეჭდვა ჩვენს უნებლით დავიანდა.

რად.

მაგრამ იმასაც დიდი შესრულება უნდა. მხატვრული ასრულება ნაწარმოებისა ორკესტრით ლიტბარისათვის დიდ რაღმე მიგვაჩინა და ამ მხარეს შემდეგში კადევ შეეხებოთ, როდესაც ვრცელად გეპქნება დაზარაქი ზ. ფაღაღიშვილზე როგორც საზოგადო მოდგაწესა და კომპოზიტორზე.

ორიგინალური, მაგრამ სანამოგნო მოსასმენი იყო ბ. აა კარგარეთელის ანდერძი, საკალობლებად ტადალებული. ანდერძს ჩვენში არ მდერან, მხოლოდ კითხულობენ და რომ მოსაწეენი არ იყო, არამედ უფრო სანამომუნო მოსასმენი, ბ. კარგარეთელს ეს ანდერძი ნოტებზე დაუწერა, საკალობლები ფრად ტებიად მოსასმენია, კარგადაც იყო ხოროსიგან შესრულებული. მაგრამ გშიმობით, რომ ეს ტალობით ანდერძი ვერ გამადგეს, ვინაიდან თუ მთელი ანდერძი იკალობეს, მაშინ ზანაშვიდი თითქმის ნახევარ დღეს ტასტანს

ბ. ფოცხეგარაშვილმა შესრულა ორი საკალობელი: ისულოთ თანა აღსრულებულია მარ. თაღათასა და წმინდათა თანა განუსუენე... ისულოთ თანა აღსრულებულია კართული საკალობელია ოთხ ხმაზე დამუშავებული, წმიდათა თანა ეი თავისი საკუთარი ოთხულება არის, კართული ელფერა საესებით არის დანული. ორივე საკალობელი ძალიან სადათ არის დაწერილი. ადვილი შესათვისებელი, ამისთანავე ძალიან სანამოგნო მოსასმენი. კაღვის ზანა საესებით არის მათში დანული და გულსაკაღე შთაბეჭდალებას სტოვებს. მხოლოდ არ შეგვიძლიან ლიტბარს არ უეიჟით ოს, რომ იგი უოველ საკალობელს ძალიან სტიანურებს, ატძლებს. ლიტბარი არ კმარობს მძიმე ზომას, იგი უოველ ფრანსის შემდეგ ამოდგანა ფერმატოს აკეთებს, რომ მსმენელს ისულო სდება, რადგანაც მატარა საკალობელი, რომელიც უნდა ნახევარ წუთში კათავდეს, ბ. ფოცხეგარაშვილის ასრულებით 3-5 წუთი კრძლებს. არ შეიძლება მძიმე საკალობლებში ბეურო ფერმატოს შეტანა, შით უფრო, რომ ეს ხოროსათვისაც სახიფათოა, ამ მხრავ, რომ გაუწერთელი და სისტემატურ სკოლას მოკლებული მომდერადი დიდს ხანს ვერ იკავებს ხმას, ატოვებს მას და სდება წესიერ ტონს;

სწორედ აქედამ წარმოსდგებოდა ის სამწესი მთავენა, რომ ხან სობანოები, ხან ალტები სდებადნენ წესიერ ტონს და აუწყებდნენ საკალობელს. ამას კომპოზიტორმა ვეროვაანი უურადლება უნდა მიაქტიოს, რომ იმის ხელაფნურ ასრულებას მერა სიმშენიერე ახლებს.

გ. საყვარელიც

ჰეინელიან

ლურჯი ველები გაზაფხულისა ტურფად აშლილა, ამწვანებულა... თაიფულები ნაზი იისა ველს მოპფენია, აყვავებულა.

კვრეფ თავდაბრილსა ნახსა იისა, და თან ყურს ვუღვდებ ბულობლის სტვენას. ყვეს, ყვეს, გაჰკივის ტია-ტიას ტბილო ჰანგებით ეღვევა ლხენას.

მგოსანი ლყვეს ჩემ შავ ოცნებათ, მალლა გაჰკივის, აყრუებს ტყე ველს... მაგრამ, ვი, რომ არა რგებს შვებათ ხმა ტბილი გულსა ვერ აძღვეს საშველს.

შხამით საესეა ჩემი ლექსები... ეგ რისგან არის, თვით უწყვი კარგად: — შენა ხარ იგი, ვინცა წამება ჩემს გულსა და სულს დაადე ხარკად.

შხამით საესეა ჩემი ლექსები... ეგ რისგან არის თვით უწყვი კარგად: — ნაწამებ გულსა ამიერიდან გველი და სატრფო დააწვა ბარგად.

სწორედ იმ ადგილს, სადა ელშინ სატრფო ჩვენსა სიყვარულს გრძნობით ლოცავდა, ცრემლებს აფრქვევდა, იცით, რა ვნახე: — დღეს შხამიანი გველი ცოცავდა.

ილია გაბრიელისძე ჩუბინაშვილი

სახალხო სახლის გამგე, რომელსაც მახოლის მოკვეთის მიზეზით ფეხი მოსტრეს, უკვე საავადმყოფოდან გამოვიდა და სამსახურს შეუდგა. სახალხო სახლის მოსამსახურეთა და სექციების განუზრახავთ, თავისი ხარჯით გაუფეთონ ხის ფეხი.

შემოდგომა სიყვარულისა

(ეტრუდი ო. ოლგისისა. ნათარგმანები უკრაინულიდან

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 14)

დედაბ. ბუხარი ისე ანთია? ჯერ არ ჩამქრალა? (ღაგუბს შემოტანაჲ შეშას) ქარმა თითქოს იყუნა. სინამეხე ჩამოვარდა. ალბათ რასმეს ყურს უჯდება. დაუჯდება ყურს, ყველაფერს გაიგებს, შემდეგ კვლავ აეშვება თითქოს ჯაქეთი ყოფილიყოს დაბმული და განავრძობს სირბილს ქობის ირგვლივ, დაიწყებს სარკმელზე მოწოლასა და სისინს..(უუურებს ვაჟს) ბატონო, ბატარა ქალბატონის არის ახლა მობრძანდა დაქანცულ-დათენთილია. ლოგინს მეორე ოთახში გაგიშლით ძილის დროა. თქვენ არა დაგტყობიათ რა, ქალბატონს კი თვალები ჩასცივინა... ეგჰ, რომ აღსდგებოდეს დიდი ქალბატონი, მოგვინდებოდა ყველას, განსაკუთრებით მე ბებრუხანასა და გამოჩერჩეტულს. არ აღსდგება ქალბატონი .. განისვენებს იგი. მე კი ახლა(ღ) დავდივარ ტყეში და ვისმერ ქარის ზარიან მოთქმას. ვერ იქმნა, ვერ გამოვიტირე ჩემი გაჯახირებული ცხოვრება. იმ დამეს, დიდი ქალბატონი რომ გარდაიცვალა, ქარმა მოჰგლიჯა სახლის ნახევარი სახურავი.

ვაჟი. ეხლაც ყველგან შემოდგომაა და ქარი, დიდდომო?

დედაბ. ყველგან, კვლავან, ყმაწვილო.. მაშ წავიდეთ - გაგიშლით, მაგრამ რა გაგიშლით? ყველაფერი წაიღეს ქალაქს.. უჟაცრაოთ, როგორც მოგვიხერხდება, ისე გაგიშლით.

ვაჟი ჩვენ ჯერ ისე ვისხდებით. მცირედენ რამეც უნდა მოვილაპარაკოთ. მე მსურს ამ ადგილის ყიდვა

დედაბ. და მე უნდა ვამავდოთ ტყეში? ვიდრე არ მოგვედები, ვერავინ იყიდის ამ ქობს აქ... ავი სული სცხოვრობს! ყოველდამე ჯობით გვირახუნებს ხა, ხა, ხა, ხა! შეგაშინეთ? ნუ გეშინიათ, ყმაწვილო, თუმცა ავი სული არის, მაგრამ ჩემი ეშინიან. ერთი სიტყვა ვიცი, ვიტყვი და გამაქრება! არა გჯერათ, ბატონიშვილო?

ვაჟი. რა? მე არ გამოვიცა, რასა ჰლბატარაკობდით.

დედაბ. დიად, დიად! თქვენ თქვენ თავს უჯდებდით ყურს. თვითყული მხოლოდ თავის თავს უსმენს. სხვასთან კი საქმე არა აქვს. მე გეკითხებით: რა დაგიდოთ თავით? ბალიში არა მაქვს.

ვაჟი. ნუ სწუხდებით, მკლავზე წამოგწვები.

დედაბ. რაო მკლავზე? მკლავზე დაძინების ნებას არ მოგცემთ. ერთხელ ზოფხულში დერეფანთან სარკმლის წინ მივწეკი და დავიძინე. ყვავილებმა დამათერეს. როდესაც ავდექი, დავინახე რომ ვილაც ბატონს ეძინა მკლავზე. გამოღვიძებმა გვიანდა იყო, ბატონს ისე ტკბილად ეძინა მე არ გამოშლია მისთვის ლოგინი და მას თვისდა უნებლიეთ მკლავზე დასძინებოდა

ვაჟი (ხელოვნურად) რა უშავს, ყაძახურად დავიძინებ! ყაზახები ხომ თავის ქვეშ ხშირად ქვასაც იღებენ ხოლმე.

დედაბ. (აწვეტიანეს) და არა თბილ ხელს.. ყაზახები.. ის ყმაწვილი კი ბატონი ბრძანდებოდა, ბალიშს მიჩვეული. (ბაჟს) დილით მივთელ-მოვთელე ყველა სვავილი და მას აქეთ იქ აღარ მიძინებია.

ვაჟი (სარკაზმით) ჰყარაულობდით?

რნოსკოვის ქართულთა საზოგადოების გამგეობა

თავმჯდომარე დრამატურგი თავ. აღ. ო. სუშინაძე, მ. კლიაი-იუქინი (X), მარცხნივ: თავმჯდომარის მხსნაგი ექიმა მ. ო. ზანდუქელა (XX), გამგეობის წევრი კომპოზიტორი დ. ა. ანაიშვილი (XXX) და სხ.

დედაბ. ვყარაულობდი, ვიცავდი ქალბატონის სიმშვიდეს მე ქარს პირი უბრუნე, დავამწყვედი ღამით აფთარი, რომ არ ვაღღვიძოს იგი.

ქალი. ძიძავ! წადით, დაიძინეთ! სმარა ლაპარაკი.

დედაბ. მესმის, ქალბატონო! (შადის)

ვაჟი. ქაჯია სწორედ.

ქალი. მე მიყვარს იგი!

ვაჟი. რისთვის?..

ქალი. იმიტომ, რომ მე უყვარვარ.

ვაჟი რატომ ყველა არ გიყვარს, ვისაც უყვარხარ.

ქალი. კვლავ ხუმრობა! გემზიარულეობათ?

ვაჟი. მემზიარულეობა .. (ზაჟსა) ხანდისხან მხოლოდ ხუმრობაში შეიძლება სიმაართლის თქმა. (ზაჟსა) რისთვის მისწერე იმის ბარათი?..

ქალი. აღარ შემძლო ტანჯვა, ბედნიერების მოპარვა. აღარ შემძლო მოპარვა იმის ტრფობის ნამცეცებისა.

ვაჟი. ბედნიერებას ასე ადვილად არა სთმობენ?..

ქალი ნუ მტანჯავ! (ზაჟსა) მე შენი ბედნიერება მწაიდა...

ვაჟი. ღიად გსურდა ავგლორძინებინე სულით? გწაიდა გაგებრწყინებია ჩემს წინ ახალი შუქი, დაგებუნებინე სიკვდილის გზიდან და წაგვეყვანე სიცოცხლის წალოკისაკენ? გსურდა თვალნი ჩემნი მომავლისკენ მიგეპყრო?... ეს ბედნიერება გსურდა ჩემთვის?

ქალი. შენ ეგ არ გინდოდა.

ვაჟი. რომ არ მდომებოდა, აქ არ ვიქნებოდი...

ქალი. რომ გდომებოდა, დღეს არ იქნებოდი აქა.

ვაჟი მინდოდა, მაგრამ არა მჯეროდა.

ქალი და მით მომკალი, მოკალი ჩემი რწმენა .. მკვდრები ჰხოცავენ ცოცხლებს.

ვაჟი შენა სთქვი—სიცოცხლე სიკვდილზე ძლიერიაო ..

ქალი. ღიად, სიცოცხლე ძლიერია ვიდრე სიკვდილი, მაგრამ ძლიერებისთვის. შენ კი არა ხარ ძლიერი.

ვაჟი. მაშ რათ გაურბიხარ ჩემთან ბრძოლას.

ქალი. შენ შეგიძლიან მოერიო ბეგრს—შენს თავს კი ვერ მოერივი და ამისათვის მე...

ვაჟი. ამისათვის წახველი ჩემგან... მე არ გაგშორდები! სადაც უნდა წახვიდე, სადაც უნდა დაიშალო, ყველგან გიპოვი... მოგებნი. შენ ყველაფერი ხარ ჩემთვის... ყველაფერი. მთელი ქვეყანა. ვის ძალუძს წაართვას შენი თავი ჩემს თვალებს, ჩემს ფიქრებს, გულს?

ქალი. როგორ ველოდდი ამ სიტყვებს და რა ვვიან მესმის...

ვაჟი. სუ, სუ... შენ ჩემი ხარ! ათასჯერ ჩემი ხარ, ხომ არ წახვალ ჩემგან.

ქალი. მოიგონე ის, ვისაც არ დასტოვებ.

ვაჟი. უკვე მოპკვდა ჩემთვის მთელი ქვეყანა... მთელ ქვეყანაზე არაფერ და არაფერია ჩემთვის შენს გარდა.

დედაბ. (შემოდის) ქალბატონო! მინდა შეგეკითხოთ ..

ქალი. სთქვი, ვე რა არის?

დედაბ. მსურდა შეგეკითხებოდით — ხომ არ იცით ვისია ეს ბექელი? (აჩვენებს ბექელს)

ქალი. არ ვიცი ..

დედაბ. (უმაწვავს) იქნება თქვენ იცოდეთ? მამაკაცისა ჰგავს .. ჯერ ისევ ზაფხულს ვილატას ხელი უბანია და დაჰვიწყებია... სახლს რომ ვილაგებდი - ვამიყვირდა — ეს რა არის მეთქი. შუშის ნატეხი მეგონა. ბექელი კი ყოფილა, ვილატას დაუტარავს. ალბად კოლიანისაა, ან დანიშნულია. თქვენ ხომ არ იცით, ბატონო?

ვაჟი. არ ვიცი

დედაბ. როგორ არა, ეს ბატონის ბექელია. (სტატებს ხელს და ძაღვად უკეთებს). ხა, ხა, ხა, ხა! მივხვდი? (იგინის)

ვაჟი, ხომ არ შეიშალე?.. (იძრახს ბექელს და მაგიადაზე სდებს)

დედაბ. მე კი ბატონი უცოლო მეგონა, ხა, ხა, ხა, ხა... უკაცრავად, კმაწვილო, თუ ისე ვერ გაგიშლი ლოგინს, როგორც სახლში გიშლიან. (გადას)

ქალი. მაგან საიდან აიღო ბექელი?

ვაჟი. ჯერ ისევ ზაფხულში დავტარებ... მაგას მოუპარავს!

ქალი. საწყალი ძიძა... (მაუზა) როდის გათავდება ჩემი ტანჯვა.

ვაჟი. არასოდეს.

ქალი: გიყვარვარ?

ვაჟს. მიყვარხარ, მიყვარხარ, მიყვარხარ.

ქალი. ვასწი... დაიძინე.

ვაჟი. ცხენებს ვაგისტუმრებ! მიცდიან.

ქალი (შეშინებული) არავითარ შემთხვევაში წადი ჩქარა!

ვაჟი. არ წავალ.

ქალი. მაშ მე წავალ შენი ცხენებით.

ვაჟი. ჩემთან ერთად?

ქალი. არა, მარტო!...

ვაჟი. არც ერთი წავალთ, არც ერთ-

თი! (მსწრაფლ გადას. ქალი ადვლგეულები, ხო იგის რა ჰქმნას. დაიძრუნე ცხენები. აჭკრიალდნენ ზარა-უეფნები. წკრიალი თანდათან მიუქრდე. ბა. ვაჟი ბრუნდება ქოხში)

ქალი. ვე რა ჰქმენი? დააბრუნე უკანვე. **ვაჟი.** უკვე შორს არიან ცხენები (მაუზა)

ქალი. რისთვისა მტანჯავ, რისთვის.. ძალა აღარ შემწყვეს...

დედაბ. (შემოდის) ცხენები... წაივდნენ?! (მაუზა) ლოგინი გაშლილია!

ქალი. კეთილი, ძიძავ, ბატონი ახლავ მოვა. (დედაბერი გადას. ვაჟს წადი.. დაიძინე.

ვაჟი. შენ დაიქანცე?

ქალი. ღიად, მოვიქანცე...

ვაჟი. ხომ არ დამშორდები, ხომ გიყვარვარ?..

ქალი. წადი, ნუ მტანჯავ, წადი.

ვაჟი. შენ ძვირფასი ხარ ბედნიერებაზე, სიკოცხლზე! მხოლოდ ახლა მიცხვვდი. (უკოცნის ხელს, იღებს სანთელს და გადას)

(ქალს უნდაოა ტანთ ეკახანა, მაგრამ არ გაიხანა. გადასდგა სანთელი, სარკმელთან მივიდა, გაქსინჯა — მაგრამა დაეკრძა თუ არაო? ჩააქრო სანთელი. მიწვა სწოლზე, რომელსაც შიშამა აქვს ამოფარებული. ასე რომ მხუურებელი ვერა ჰხედავს მწოლადე ქალს. სარკმელიდან შემოახანთა ლურჯ ვერცხლისფერ შუქმა, ჩასაქრამად გამზადებულ ბუნდიანსაც გამოჰქრათა წითელი შუქი. ვიღაც მივიდა სარკმელთან და შეიხედა ქოხში: მის შემდეგ გამოჩნდა დედაბრის თავი, სხდაც დაჩახუნდა. სიჩუმი. შრიალი. იღებს კარები და შემოდის ვაჟი. დიდხანს სდგას გაუბედავად. ბოლოს გაემართება სწოლისაკენ. მას უკანდან დასარტყელად მოადერიდა დანთა ჩრდილივით ეპარება დედაბერი. უმაწვავისა და დედაბრის მიახლოება ქალთან სიზმარაა და არა სინამდვილე. რამდენადაც უმაწვავი ახლოა ქალის სწოლთან, მათ მასთან ახლოა დედაბერი ბუნრისა და მთვარის შუქი ჩაქქარ, ქოხში სიბნელე დამუყრდა. უმაწვავი მიუახლოვდა სწოლს).

ქალი. ვიძე, ვაი, ვაი! ძიძავ, ძიძავ, ძიძავ! მეშინიან!

დედაბ. (აღებს კარებს და სანთელით ხელში შემოდის ოთახში) რა მოხდა, ქალბატონო, რა იყო?

ქალი. ძიძავ! საშინელი... საშინელი სიზმარი ენახე. მგისიზმრა ვითომ ის აქ იყო, ვითომ...

დედაბ. ბატონი?! მას სძინავს... ის ველარასოდეს გაიღვიძებს...

ქალი. რას მეუბნები, ძიძავ? (განწირულებით უფურებს ძიძას)

დედაბ (თავ-ჩაქინდრული სდუმს)

ფ ა რ დ ა

დ. თურდოსპირელი

ალექსანდრე ნესტორის ძე კორძია

დამსახურებული და ნიჭიერი სცენის მოყვარე. 1894 წლიდან ემსახურება ქართულ ხელოვნებას პროვინციისში. რამდენიმე წელიწადს დ. სამტრედიის სცენაზე მუშაობდა, ამ შემადგენელ ხაზურის სცენაზე.

ლიტერატურული გასამართლება ბაქოში

ბაქოში პირველი ლიტერატურული გასამართლება გაიმართა კვირას, 29 მარტს, სომ. კაცობიუყ. საზ. დარბაზში ქართული სამხატვრო, -სლიტერატურო წრის ოთახნობით. გასამართლეს ე. ნინოშვილის ქრისტინე. გასამართლება დაიწყო შუადღის 12 საათზე. გასამართლის თავმჯდომარეობდა ბ. შ. დავიანი, რომელმაც დაწვებისს მუშენიორად მოკლეტი განმარტა დიტერატურული გასამართლების მნიშვნელობა საზოგადოდ. ამის შემდეგ თავმჯდომარემ წინადადება მისცა დამსწრეთ თვინთ შორის აერხიით თორმეტი მოსამართლე, — მოსამართლენი არჩეულ იქმენ. ქრისტინეს ბრალმდებლის როლში გაემიიდა ბ. ალ. ლანდა, დამცველად — ბ.ნი ალექს ცისკარიძე. ეს ორი ახალგაზრდა, როგორც ვიცით, ამ დღეს პირველად გამოვიდნენ ასეთ საჯარო ტრიბუნაზე — ბაქოში მანტ მათი გამოსვლა პირველი იყო, — და უნდა ითქვას მათდა სანაქებოდ, რომ დამსწრეებზე სისამოვნო შობებულ. დასტოვა მათმა შინაარსიანმა სიტყვებმა. ბ.ნი ალ. ლანდას თუმცა აღდა ორატორული შნო, მრალი, სამეკიეროთ მისი სუფთა ქართული ენით დაწერილი შინაარსიანი და საკულისხიერო სიტყვა მანტ იზიდავდა მსმენელს...

ბ.ნი ცისკარიძის მიერ ელექტრონული სხივით მხნენიდად თქმულმა დაზთიანმა სიტ-

ყვამ აღტაცებაში მოგვიყვანა: თვითეული სიტყვა მის მიერ წარმოთქმული ლურსმინავით ეტყეობოდა ძაუურებელთა სმენას. ეს ახალგაზრდა ლექტორი ორატორული ნიჭითა და ძლიერის ტემპერამენტით ანას დაჯილდოვებულია. მისი სიტყვა მსმენელს აქადოვებს ქრისტინეს დამცველებით სხვათა შორის ბ. ქურდი და გ. ცეცხლადქვ გამოვიდნენ. ბ.ნი თავმჯდომარის წინადადებათ კამათში მონაწილეობა მიიღეს დამსწრე საზოგადოებდანც. ილაზარაკ ატრევე ბ. ილაი ნაჟიძემ, რომელიც ამ დღეს შემთხვევით მოხვდა თეატრის დარბაზში იგი უმთავრესად ქრისტინეს ატორის ე. ნინოშვილის პიროვნებას შეეხო და ჩინებულადან დახასიათა, მაგრამ სიტყვა შეტად გაუგრძელდა, ამისდამოხედვად საზოგადოება გულმოდგინეთ უსმედა მას.

უკანასკნელი სიტყვა თვით ბრალდებულმა წარმოთქვა (ქრისტინეს როლს ქ.ნი დ. მეზინაბე-ვაჩიშვილისა ასრულებდა). იმისმა სიტყვამ ბეგრს დამსწრეთაგანს ეული აუჩუყა. ბ.ნი ბრალმდებელი ქრისტინეს შემდეგნაირ ბრალდებათ უუქნებდა: 1) სოფლის ხე-წყულებათა მიხედვით ქრისტინე არ უნდა დამცველად განებეგრებულს და ვნებათა დელოთ გააღებულს აისონს, ვინაიდან ქრისტინემ უთუოდ იტოდა, თუ რაოდენს მისებრ ახალგაზრდასა და ღამ-

ზებს დაუსუსნა გზაფხული ქაღწელობისა. 2) დამნაშავე ქრისტიანე იმაში, რომ პირად უსაიმოვნების სანდგენათ, წინასწარი განზრახვით და გადაწყვეტილებით არნაა გაქცეულიყო ოჯახსიდან — შიბტოვა სამუდამად მშობლები და უსუსური შვილი 3) დამნაშავე ქრისტიანე, რომ მას, გარფინალების მორეუშ. შეტანბილს, ერთხელად არ უმხარია უვიდურესი დონისძიება-სამუხლებანი, კვლავ დაჭირებოდა თავის მშობლებს და მშობილს თუნდნც გვიან.

ქრისტიანე დამტყულის დებულებანი შემდეგნაირი იყო: 1) ბრალდებული არ არის დამნაშავე იმაში, რომ დაჭნებდა იასონს, ვინაიდან მას ძლიერ სწამდა ის ფიგო, რომელიც მას იასონმა დაუღო, ფიცის შემდეგ ქრისტიანეს ვედარ შექძლო სხვა გარემოებისთვის ანკარიში გაუწია. 2) ქრისტიანეს ძლიერ უყვარდა მშობლებიც, შვილიც, მაგრამ მისი ოჯახში დარჩენა გაბრძოლებულ დათასთან უფლად შეუძლებელი გახდა, ამიტომ თვითმკვლელობას არნაა გაჭყოლოდა „პოთილისმთოფელ“ სონას, რომელიც მას ბეგრ რასმეს ჭმირდებოდა, ბავშვი-კი მას არ დაუტოვებდა მტრის ხელში, დასტოვა ჯმდასთან... 3) ქრისტიანეს ვედარ შექძლო თავი დახეწამს გარფინალების ბუდიდან, ვინაიდან ეს სათილო სსქმე არ იყო. უფელ მხრავად შებოქვილმა ქრისტიანემ არც კი იცოდა საითკენ იმყოფებოდა მისი სოფელი.

ბრალდებულს ქრისტიანესთვის თვითმკვლელობა მიაჩნდა უკეთეს საშუალებად, ვინემ ოჯახიდან გაქცევა და მოითხოვდა მის დამნაშავედ აღიარებას.

დამტყულები ქრისტიანეს უყოღმართ ცხოვრების უღანაშულო მსხვერპლად აღიარება და მოითხოვდა მის გამართლებას.

კამათის დასრულების შემდეგ თავმჯდომარემ მოსამართლეებს გადასცა ჩამოწერილი კითხვები, რომელზედაც მათ უნდა მიეცათ პასუხი.

ცოტა ხნის თათბირის შემდეგ მოსამართლეებს ბრალდების ზოგაერთ მუხლებში ქრისტიანე დამნაშავედ აღიარეს, ხოლო უმთავრეს მუხლებში და საერთოდ იგი უკუშართ ცხოვრების უღანაშულო მსხვერპლად იქმნა გამოცხადებულად.

ლიტერატურული განამართლება მეტად სანტიმენტოვანი გამოდგა. მადლობის დარსია ბანი

შ დაღიანი, რომ სსსამართლს წესრიგი ხომბუღლად ჩაატარა. მიუხედავად იმისა, რომ იგი-შები ნაკლებად იყო დარბეული ქართველ საზოგადოებში — ხალხი მაინც ბლომიდ დაესწრო და ნაშეადღევს 41/ ს. კამყოფილი დაიშალა. ბევრმა შემდეგ სუვედურად განაცხადა, რატომ ვეუღას არ შეკვტოვბიესა. დიდაც, რომ შეხნიშენის დარსია წრის გამეგობა ამ არა სასურველ მოვლენისათვის. შემდეგისთვის მაინც იცდინონ თავიდან ასეთი მოვლენები.

გულინაბი

ქართული სტენის ქურუმი

ტრაგიკოსი ვლ ალ მესხიშვილი

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 13)

არ შეგვიძლიან ერთი კიდევ არ გავიხსენიოთ მის მიერ მსატრული შემწილი ტიპები, ერთი კიდევ არ მოვიგონოთ ის ჩეენი საიმოვნება და სულოერი განცდა, რომელსაც იწვევს დიდი ხელოვნების მსახური მსახიობი: მესხიშვილის ნიჭი, სიმძლავრისა და სიდადის გარდა, მეტად მრავალმხრივია და მრავალფეროვანი. მსახიობს ჩვენ ვიცნობთ, როგორც გმირ-არშოვის საუცხოვო ამსრულებულს, მაგრამ ხშირად გვინახავს იგი იმგვაროღამაინ, რომელიც ეწინააღმდეგება ამგვარ ამღუსს, რაიც მოწიობს მესხიშვილის ნიჭის სიფართოვესა და სიდაღეს, აი მისი რეპერტუარი: ურთელ აკოსტა, ჭამლერა, ოტელი, ოელიოს კეისარი, ედგარ, ფრანც და კარლ მოორები, ოსკუადი, ედმონდ კინი, იოანე მრისხნე, რას-პლუევი, მარკო მშენიერი და მრავალი სხვ., რომელთაც საუცხოვო მხატვრულ სურათებსა ვით უსურათსატებს მპურებულს თაღწინ. მის საგვირგეინო როლებად უნდა ჩავფილოს: ჭამლერა, ფრანც მოორი. კინი და განსაკუთრებით კი ურთელ აკოსტა, რომელიც დიდაემასავით ბრწინავს მის ბუმბერაზის ნიჭთან. ვლ. მესხიშვილი ცნობილია რუსეთშიც ვით საუკეთესო ამსრულებელი ამ როლებისა რუსულ სტენაზე.

მესხიშვილის შიშველი ნახვისთანავე. თვალში გვეჩვენებს მისი კასაკობრივ-სა-ტანკოვო მიმიკა. ამას, რასაკვირველია, ძალიან ხელს უწყობს მსახიობის სხის-გამომეტყველობა, მისი კასაკობრივი მოძრაობა, რომელიც გამომსახველია ადამიანის კუმუნა-სიხარულიანს. ამისთანა მიმიკა დიდა ბუნებრივად მსახიობისათვის. არა ერთხელ უთქვამთ გამოჩინილი ტრაგეიკოსთ, რაფეაღ და რაბერტ ადელჰეიმებს, რომ „მესხიშვილის მიმიკა ჟანდარმის მიმიკაა“. ბუფონს მსახიობსაც შეუხედნა შურათ, მაგრამ რა ვუთხროთ, თუ კი ზედასე ქუჩაზე დაქვედა და უკეთეს უხედავ არ ზედადღეებს ამ შესანიშნავ თვისებებში? ამას გარდა, დიდ უფრადლებას აქვს მსახიობის ზღაპრული ექსტაზი, მისი საუბრობო ინტონაცია და მკაფიო დიქცია! მესხიშვილის ინტონაცია - მთლად მის საუბრობას შეადგენს, რადგან პაღადა არაფერია ჭეხავს. ხმა-ღა? დიდა, აა ეს ხმა დალატობს მესხიშვილს მის შიშველ, რაც მინდაქვარა რეპერტორული ხმა, მაგრამ ეს ხმა და მსხვერპლ საკრავ ინსტრუმენტს მოკავალანებთ, რომელიც ხელაფან და მკრავს ისე გადმოქვითება, რომ კვლავ უოველგვარ მულოდაც ჰრმონიულად აკვირებს და ამეტყველებს! ბუფონად გვიჩვენებს მესხიშვილის ურთულ აკოსტა და უოველთვის დიდა ესთეტიკური სიამოვნება, ალატობს გამოუქვითავა ჩვენში და არც კასაკობრივი ეს! მსახიობს ეს რაღა იმდენად შეთავისებული და შესისხლორებელი აქვს, იმდენად შეტეხული ურთულ აკოსტას შირთვება ისე ტატობით ახსიათებს, რომ მკრავების თვალწინ ნამდვილა ტანჯული ახლაგაზდა ებრავლათ თვალსთოფოსია, შექენებული და დვეინილი, ვით ალასფერა! ის აკოსტა, რომელსაც თვისი შურეუველი სარწმუნობა, რწმენა სიამართლიან და მკრავი და დუმსხერაი, ის ათი მტრება, რომელსაც დლოცნობდა. კასაკობრივი და დიდიუღადა ვლ. მესხიშვილი შერთხე მოქმედებაში, სინაღლიაში. კარებში გამოჩნდება აკოსტა - მესხიშვილი თერთებში მოსაღი, გაწამებული, დალაღიდაქანებული და მიიუღ და მუგება სკამზე. ბენჯობა დაქვითება ურთულს, ურთელიც უმასუხებს, მაგრამ რაგვარ უმასუხებს, რა ხმითა

და ან რა სხის გამოეტყველებით? ამ ხმაში ისმის გულის გამომირავი ზემა კვირსაც და გამოუქმელი ადაზიანის სიძულელიც. მისი სხე კი გათითრებული და გაწამებული ითხავს შურალებს, ბორკილებიდან განთავისუფლებს! ერთი აუწრელია მესხიშვილი, რადგან მტრად დარჩება თავის შემარხველად ალაგრავით, რომელითაც თავისი სიამართლე, თავისი თავი და რწმენა თვითვე უნდა დაქვითოს! და კასაკობრივი წამებული ცალიდა:

„ოხ, ცალიდა, ცალიდა! შენ გაწამეს, ტანჯეს და გამოქვითეს, რომ დედა-მიწა არა ბრუნავს! მაგრამ რამ წამს შეკასკვირეს, შენ წამოხტი და ვარდინდათა შორის კვლავ შენმა სიტუებმა მესხიშვილი დაიქვედა: მაინც ბრუნავს, მაინც ბრუნავს!

მე ეს მოსვენება არ მძალავს და უოველთვის ურთში მქსმის მაინც ბრუნავს, მაინც ბრუნავს!“

შეუღებელია ცაღმეტყველი: ამ სტენისა, თუ დიდიუღი მსახიობი რა ჰრმონიანს და ემოციას იწვევს მკრავების გულში გიტევით მხოლოდ: აქ მესხიშვილი წავავს ექსთა ქრისტეს, რითაც უახლოვდება, თუ უღადავ არ მივადეით ამ ახრს, გუცოვის ტრავადიის იდეას! ხოლო ის სტენა, სადაც აკოსტა მსხვერვეს ათ მტრებს, უარყოფს ებრავლათ თანატობს; შეუღებელია და წარმოუდგენელი! აქ კი მესხიშვილი - ურთულ აკოსტა თავის ანთიკული ლამზართ და ტანებლებული თვალბით შოკავანებთ ზრმიეთოსს. მესხიშვილი ურთულ აკოსტას როლში, ერთად ერთ აღმსრულბლად ითვლება არამც თუ ჩვენს სტენასზე, არამც თვით რუსულ სტენასზეც კი; განთავებულ ეკრთავულსტენასზე დიდათა მესხიშვილისთან ურთულ აკოსტა. ეს კი ვიცით, რომ საფრანგეთის სტენასზე ერთ მუხე საუღი ასრულებს დირსეულად ამ როლს და შერთე კი გერმანიის სტენასზე მქვენიერა მოისი!

3. გარნიკა

(დასასრული იქნება)

დღის გველი

(გაგრძელება. იხ. „თ. ლ.“ 2)

ხუთი წელი შეუსრულდა სოფრომას ყაჩაღობაში და ამ ხნის განმავლობაში ბევრი ცვლილება მოხდა მის ამხანაგებში: ბევრი მათგანი შეიპყრეს, ბევრი დასპრეს, ბევრი მოკლეს და რაპდენიმე კიდევ თავი მოიკლა. მხოლოდ, რაღაც განგებით, ოთხ ამხანაგთან ერთად გადარჩა სოფლოში, რომლებიც იძულებულ იყვნენ ან თვითონ შეეღვინათ ხელ-ახალი წრე ყაჩაღებისა, ან და სხვა „ამხანაგობაში“ გადასულიყვნენ მისმა ოთხმა ამხანაგმა მართლაც აგრე ქნა: აქედ-იქით წავიდ-წამოვიდნენ და სხვა და სხვა ამხანაგებს მიეგბრენ. მხოლოდ სოფრომა დარჩა მარტო და არ იცოდა, საით წასულიყო. მის შექმნილ ახალი წრის შედგენა თავისი მეთაურობით, რაც მისმა ვაჟაცობამ დაიმსახურა, მაგრამ ახლა გულში სამშობლოს სიყვარული ისე ძლიერ აღედგრა, რომ გადასწყვიტა, როგორც უნდა დასჯილიყო—თავისიანები ენახა. საყაჩაღო საქმეები აღარ იზიდავდა იმას, მონეტრა დედა: ოლონდ მისი ამბავი გავიგო, მკვდარია თუ ცოცხალი, და მეტი არაფერი მინდო. თუ მკვდარია, მისი საფლავი მაინც ვნახო, და შერე თუნდა მოვკვდეო. ამ დროს სოფრომამ შეიტყო, რომ მისი სოფლის ახლო ყაჩაღთა ახალი ჯგუფი შემდგარიყო ეს გაიგო თუ არა, ძლიერ გაუხარდა. იფიქრა, ანჟარად მაინც ვერ გამოეჩნდები ჩემ ქვეყანაში, მივალ ყაჩაღებს დავუახლოვდები და იქიდან ვიკითხავ დედის ამბავსო. მართლაც აგრე ქნა. რამდენიმე ღამის მგზავრობის შემდეგ, ის გაჩნდა თავის ქვეყანაში,

გაეცნო ახალ ყაჩაღებს, შეუერთდა და მათგან შეიტყო, რომ დედა მისი ცოცხალი იყო და მათხოვრობდა.

ამ უკანასკნელმა გარემოებამ ძალიან გააკვირა: „რა ჰქნა ფული? თქვა თავისთვის და უცებ გაიფიქრა: „აღლად ჩხრეკის დროს წაართვის იმ დამესო, — და გულს ბოღმა შემოაწვა: რამ გაძღვებია აქამდის? როგორ გაუძლო სოფელ-სოფელ წოწვის ლუკმისათვის? ჩემო დედა, მე უნდა მერჩინე, მე უნდა შემენახე, მე უნდა მეცხოვრებინე, მაგრამ ვერ გაცხოვრე, რისთვის? . არ ვიცი“. წამოიძახა გიჟივით და დიდ ხანს იყო მღუმარე. ბოლოს, თითქო გამოიღვიძო, იტაცა ჯიბეზე ხელი, ამოიღო ქაჩი, რაშიაც ფულები იყო, გახსნა და ჩააცქერდა: „ხუთი წლის ჯილდო, ხუთი წლის შრომის ნაყოფი. სხვას წაეართვი და მაქვს. არ წამერთოზია, არ მექნებოდა.“

არა, ჩვენ არა ვართ ყაჩაღები, არა, არა!..“ სთქვა დაეინებით და ქისას პირი მოაკრა.. ერთ ხანს კიდევ ჩაფიქრებული იყო, მერე შევიდა ამხანაგებთან გამოქვამულში შელამბარაკებით: დედა, საყვარელო დედა, თუ მოგისწარი—მეტე არა გინდა რაო.

ევ ფურცხვანიძე

(შემდეგი იქნება)

წ ა რ მ ო დ გ ე ნ ე ბ ი თ ე ლ ა ე შ ი

მიუხედავად სკენის მოყვარუთა საკმაო ძალთა ყოლისა, წარმოდგენები მეტად იშვიათად იმართება და საზოგადოებას თავის გასართობად, კლუბს გარდა, რომელიც ბანქოს სთამაშო სახლს უფრო წარმოადგენს, ერთადერთი კინემატოგრაფი დარჩენია, რომელსაც, სხვათა შორის, ჩვენი მოსწავლე ახალგაზრდობაც ხარბათ ეწაფება. ამ გარემოებას ვითომ ყურადღებას

აქცევენ, რომელიც მარტო იმაში გამოიხატება, რომ მოსწავლეთ მხოლოდ უწყებულ დროს და საათს აძლევენ იქ სიარულის ნებას, მხოლოდ თვით სურათების შინაარსს-კი ანგარიშს არაგინ უწყებ და ხშირად ისეთ სურათებს ესწრობა ჩვენი ახალგაზრდობა, რომელიც გარყვნილებისკენა ჰბრის მათ გონება-მესიერებას.

წარმოდგენები-კი მხოლოდ მაშინ გაიმართება ხოლმე, როცა ესა თუ ის საქველმოქმედო საზ-ბა მოაწყობს საღამოებს. ამ ცოტა ხანში გაიმართა სამი ასეთი საღამო.

პირველად სომეხთა საქველმოქმედო საზოგადოებამ გამოქვეყნულა სასარგებლოთა გამართა სომხურ-ქართული წარმოდგენა. ითამაშეს „ევეინგ“ და „კოლქმობის წინააღმდეგ“. უნდა ვთქვათ, რომ თელავში სომხური წარმოდგენების გამართვა არა თუ მეტია, არამედ სრულებით ადგილი არ უნდა ჰქონდეს, რადგანაც რამდენიმე ენა არავის ესმის, ისე რომ „ევეინგს“ წარმოდგენის დროს უმრავლესობას გულიანად ეძინა, მხოლოდ უმცირესობა საცოდავით თავს აჯანტურებდა. რაც შეეხება თვით წარმოდგენას, სომხური ენის ცოდნა საქარისი არ არის, რომ ყველა სცენაზე გამოვიდეს „ევეინგის“ შემდეგ წარმოდგენის „კოლქმობის წინააღმდეგ“, რომელმაც საზოგადოება გამოაფხიზლა, არა იმისთვის, რომ წარმოდგენა უეჭულოდ იყოს, არამედ ენა ესმოდათ და გაიგეს პიესის შინაარსი.

მეორე წარმოდგენა წ. კ. საზ-ბის თელავის განყოფილების სკოლის სასარგებლოდ გაიმართა. დადგეს „ადამის“ ერთი მოქმედება და „დრამატული ჯგუფების წევრი“. პირველი რომ ამ ეთამაშნათ, უკეთესი იქნებოდა. მოთამაშეთ დროის მეტივად რომ კომედიაში ჰგონიათ თავი, რასაკვირველია, იქ ანალოგი არ იქნება დაცული, რაც უნდა ძალა დაა-ტანონ თავიანთ თავს. სასარგებლოდ ეს საღამო გაიმართა „დრამატული გამგეობის წევრმა“. პიესა პირველად დიდგა თელავში და მომქმედი პირნიც კარგად მომზადებულიყვნენ. საზოგადოება ბევრი დაესწრო ამ საღამოს, რაიც ახსნება სიმპათიური მიზნით.

მესამე წარმოდგენა გამართა აქაურ ვაჟთა პროცინაზისათა არსებულმა საქველმოქმედო საზოგადოებამ ქართულად. ითამაშეს პირველად თელავში ახალი პიესა, რომელიც ერთი „რუსულად ჩეხოვის „იუბილი“, რომელიც კარგად შესარულებს ქართულ პიესაში მართლ კ-ნი თ. გოგოლაშვილი იყო თავის ადგილზე, დანარჩენნი-კი ხელს ვერ უწყობდნენ და მთელ პიესაში-კი, რასაკვირველია, ერთ რომელიმე პირს არ შეუძლიან ლელის გატანა. ბოლოს ითამაშეს რაღაც გაუმეორებელი მინიატურა, რომელიც სრულებით რომ გამოეცხადებინათ-ბევრით უკეთესი იქნებოდა.

ამ საღამოს დიდძალი საზოგადოება დაესწრო, რაიც მიზნს გარდა იმითაც ახსნება, რომ საღამოს გამგეთ ყოველივე საშუალება მიიღეს ხალხის მისახიდად.

დავიწყებული

ქართული სხიობა

აპაქის დილა, სახალხო უნივერსიტეტის მიერ გასულ კვირას „სახ, სახლში“ გამართული, „დამტრეულ დილა“ უნდა ჩაითვალოს: 1) დილა 11 საათის მაგიერ 12 ზე დაიწყო, 2) ლექტ. მ. წულუკიძის ნაცვლად დამსწრეთ ბ-ნი პრ. ჯაფარიძე წარმოუდგა, მართალია საგნის მცოდნე, მაგრამ ცუდ-მხრივი და დამტრეული ქართულით მოლაპარაკე, 3) დაპირებისამებრ „ნანა“ ელ. ჩერქეზიშვილმა კი არ

იმღერა, არამედ... ელ. ჩერქეზიშვილს რომ ჰქონდეს სკენის („გლეხის ოჯახი“) ერთი კუთხისკენ მივლა აკენთან, მეორე მხრიდან უჩინაროთა (გონებ ბავშვთა) გუნდი მღერობა, 4) დამსწრეთ აღარ დაუდგეს ცხოველი სურათები: თამარი, ნინო, ქეთევან და შოთა, რადგან „მთელ თბილისში ტანისამოსები ვერ ვიშოვნეთ“ (ბოროტნი ენანი კი ამბობენ, ვითომ განგებ გამოსტყვეს), 5) მაგრამ კმარა: დღისი ხელმძღვანელი უნდა იყოდენ, რომ **სახლსო უნივერსიტეტი** ხალხს იმ ენით, იმ კლიოთი არ უნდა ელაპარაკებოდეს, როგორც იქ ილაპარაკეს..

მიუხედავად ამისა, დღისი ზოგიერთმა ნაწილმა დამსწრენი სიათამუნა: სცენაზე იღვა აკაკის ალაღმა, ი. ნიკოლაძის მიერ ვაკეთებულ, გვირგვინით შემუშავი, „ახალი კლუბის“ ორკესტრმა პრესმანის ლიტერატოზით შესარულა შოპენის სამგლევიანო მარში, რაიც ხალხმა ფეხზე ადგამით მოისინა, ასევე ფეხზე ადგამით მოისინა ქ. ჩარკვიანის ბავშვთა გუნდის მიერ შესრულებული „განუსვენე აკაკის“. კი შობამეტილება მოახდინა ქ. ჩარკვიანის გუნდმა სხვა და სხვა ხალხური სიმღერებით, რომელსაც ხელმძღვანელობდა ბავშვი (10-11 წლ.) მგალოზ-ლოშვილი; ბ. ახოსპირელმა მშვენივრად წაიკითხა აკაკის რამდენიმე ლექსი (სხვათა შორის „მოაწმინდა ჩაფიქრებულა“ მშვენივრად განათებულ მთაწმინდის გამომხატველ დგოვარაძე და აკაკის ალაღმას წინაშე). მ. ხერხეულიძემ დიდის აღფრთოვანებით წარმოსთქვა საკუთარი ლექსი აკაკის მიმართ (ხალხის თხოვნით მეორე ლექსიც წარმოსთქვა), უზომოდ აღტაცება გამოიწვია გ. ქუჩიშვილმა აკაკის მიმართ ლექსით, რომელიც არა ჩვეულებრივის მომჯადოებელ კილოთი წარმოსთქვა. ვაშა-ტაშს ბოლო აღარ უჩნდა.

ხალხს უფასოდ ურბობდენ აკაკის მოკლე ბიოგრაფიას.

სხვამ თუ არა, სახალხო უნივერსიტეტმა მაინც უნდა იცოდეს, რომ „დრო ფულია“, ხალხს დრო უქმად არ უნდა დააკარგინოს, გამოაცხადოს რის ასრულებაც შეუძლიან, დაიცვას წესი, რომ ხალხშიც წესიერების პატივის ცემის გზითაც გააღვიძოს, ნება და მისცეს საკუთარ „გულის თქმათა“ მომხრობა „ლექტორთ საჯაროდ გამოვიდნენ და სხ.

სასურველია მსგავსი „დილიები“ უფრო ხშირად მოაწყოს, მაგრამ უფრო შინაარსიანი და საუკეთესო ლექტორთა მიწაწილევითი.

წ-რი

სახალხო სხიობის სახალხო წარმოდგენების მმართველ წრის დასი თავისი რეკისორით -კ. შათირიშვილით უკვე თვალსაჩინო ძალას წარმოადგენს და ერთხელეგ გარკვეულ მიზნით დაჭირთად მუშაობს. ამ დასმა გასულ კვირას წარმოდგინა პულტმანის „მეტელე ჰენშელ“, დღევანდელი სახ. აუდიტორიისთვის მიიმე პიესა. ამიტომაც იყო, რომ საუცხოვოდ დადგმულ-წარმოდგენილმა პიესამ მაყურებელ-მსმენელი ვერ მოინადრა.

საქართველოს
დემოკრატიული
რევოლუციური
მთავრობის
გამგზავნი

წარმოდგენაში მონაწილეობდა, სხვათა შორის, მსახიობი ალ. იმედაშვილი, რომელმაც ჰენშელის როლის განსახიერებით გამოიჩინა თავისი ნიჭის მრავალფერაობა, ნათლად გვიჩვენა, რომ იგი ჯერ კიდევ განვითარების გზაზეა, დიდი და ძლიერი დემპერამენტის სტოვანია. ტიპიური იყენებ საზოგადოებრივი სფეროს სფეროში ნ. გოციორდი (ვერმელსკიანი), ს. რომანიშვილი (ფაბიცი), დ. ბაქრაძე (ჯორჯი). ე. ნინიძე (ზინკერი) და განსაკუთრებით გ. ანაშვილი (კაუფი), ეს პატარა სახასიათო როლებში დიდი არტისტი. ელ. კიმაჭურიძემ დაკვირვებით და ხელგუნთად განასახიერა ჰანსა შველი. ნ. თოძემ (ფრანკისკა) და შ. გომელაური (ვალტერი) შეგნებით ასრულებდნენ ნაყის როლებს, ორივეს წარმატება ეტყობათ: სხანს რეჟისორის კ. შათირიშვილის ხელი მოხდენიათ. მხოლოდ ნ. თოძემ შიგ და შიგ ისე თამაშობდა, თითქოს ფიქრებით სხვა ქვეყანას ეკუთვნოდა, სიფრთხილად სიციქლეთ კი სცენას. კარგი იყო ს. ანკარა (ფრაუ ჰენშელი). ცოცხლად ჩაატარეს ელ. რუხისპირელმა და რ. სალაყაიამ თავთავისი როლები.

პიესა რეჟისორის კ. შათირიშვილის მიერ იმდენად რეალურად იყო დადგმული, რომ... თავლის სუნე უდიოდა, როგორც ერთმა დამსწრეთაგანმა შენიშნა.

წარმოდგენა გვიან გათავდა.— ეს კი დიდი ნაკლია: მუშა-მშრომელ ხალხს სამეორღოდ დაქაჩნციდა... დიდალი ხალხი დაესწრო. **შხაპანო**

მალეჩინან ზუნინს დასმა ორშობაძეს „სახალხო სახლში“ „სამშობლოში“ აუარებელი ხალხი მიიზიდა, ბევრი უნიღოთობისა გამო უკან გაბრუნდა, ხოლო ვინც დაესწრო, ნასიამოვნებით დარჩა როგორც წარმოდგენით, აგრძელე წარმოდგენის აგრე გათავებით (11 ს. არკი იყო, წარმოდგენა რე გათავდა).

საუცხოეო იყენებ ე. გუნია (შაბი) თავისებური, საგანგებო გრძობით, ნ დევითაშვილი (ქეთევანი) და ი. ზარდალიშვილი (ლევანი),—ვანსაკუთრებით ეს უკანასკნელი, რომელმაც დიდის გატაცებით, გიძობით და დაკვირვებით შეასრულა ლევანის როლი. ე. გამყრელიძე წინადა სუფრის მოვლენებითა, ხსენებულ საღამოს ბოლო სენაში იყო უფერესი. ს. რომანიშვილმა დიაცან გოგიას განსახიერებაში თვისებებით კომიში შიეტანა მშვენიერი იყო ა. შოთაძე ფიანოზის როლში. სამუხარულდ მეორე ხარისხიანი მსახიობნი მოისუსტებდნენ როლის მტიცილ არ ცოდნით.

ყურადღება უნდა მიექცეს, რომ სვეტებისა და კედლების დეკორაციები არ ფრიალებდეს, თორემ შთაბეჭდილებას ასუსტებს.

დამსწრე საზოგადოება დიდის აღფრთოვანებით და ხანგრძლივი ვაშა-ტაშით იწყვედა მსახიობთ

გულია მასხრობათა ამხანაგობა

მ. ქორეჯის რეჟისორობათ ოთხშობათს, 8 აპრ. სახალხო სახლში წარმოადგინა „მედიკა“, ნინა ჩხეიძის მონაწილეობით წარმოადგინა დიდალ

სახოგადოებს მაჟურათა თავი და მისი იყო. ეტყობა ბ-ნ მ. ქორეჯის ასეთი ნაქსების დადგო ძიერ ექსრესება, სტაია და მსატრუელი მიღაჩათაბა სესესებათ იყო დაცული. დასმა სრულის შეთანხმებით ხასტარაშავეს. ნ. ჩხიძემ, თუმცა დადალვა ემხნეობა, დიდას ხელაფრებით წარმოგვიდგინა მედიკა, —სახოგადოებამ მის თავადეა გუწამონა, დადას დაკვირვებით, და მსატრუელად განასახიერა ბ-ნის კარაშელმა იფლაქტუტი: გრძობით, მ. მოხუროთ, ხმით საუბოხოფ იყო. ალ. იმედაშვილმა (მ. ფე), ი ზარდალიშვილმა (აბხანი), და სწ. ქიქოძემ (კრეუხა) ნამდვილი ხსტეხანი წარმოგვიადგინეს, გარეა სწ. ქიქოძემ მეტი გიძობითაგანს გამოხენა ჰქმარებდა. ა. შოთაძე და ს. გუგუჩიშვილი თავთათა რაღებში შეასყერისხი იყენეს. საღაანგო სცენებში კარგი იყო, მაგრამ „მაქალაქქი“ რომ სხანაზ შეეცვალნა, სწამება.

კენჭი

წ ვ რ ი ლ ი ა მ გ ე ბ ი

► **მგოსანი ძალი ბაბილინა** დღეს სახალხო

სახლში მპართავს სალიტერატურო-დრამატული დილას, ლექტ. დ. უხანძის მონაწილეობით, რომელიც წაიკითხავს „ხელაფრების შემოქმედების დედა არსი“

► **შალვა დალიანის ბენეფიცი** ბაქოში დღეს გაიმართება.

► **დ. გოგოლაშვილი** შ. წ. ყიბხის გამაგრეს სახ. განყოფილებისთან არჩეულმა კომიტე 5 აპრილს მრევე წყლის პარკთან არსებულ სათეტრო შენობაში საქველმოქმედო მიზნით წარმოადგინა „ხანუმა“ და „ოინაზი“.

► **ხაშურის ძატი დრამ. წარმ.** შაბათს 4 აპრ. დასდგა 4 მოქ. დრამა ბელიოსა „უმეშვერანი“. პიესამ კარგად ჩაიარა. რეჟისორება ნიკო სიხარულემ მონაწილეობდნენ: ქ. ქ. ნ. ჯაჭვიშვილისა, ქ. კალაძე; ბ. ბ. მ. კვილიაშვილი ნ. სიხარულემ, ვ. ხოხობერაშვილი, დ. ძნელად და დ. სხილაძე. ხალხი ბევრი დაესწრო.

► **დღეს საღამოს** დეტუტატო საკრებულოში შესდგება აკაკის დამკარალო კომიტეტის კრება.

შუბა. „თეატრი და ცხოვრება“ თავისი ხარჯით გაუწერეს: 1) ვ. ნინიძემ ასკანის სამკითხველო, 2) ტრ. დუღუჩავამ ბაქოს სამხატვრო სალიტერატურო წიქს 3) ა. ძაძაძემ წრომის სამკითხველის, 4) სიმ. იგ. ნადარეიშვილმა —ქველანის სამკითხველოს.

აშარკელის სასაზღაოლო

► **იაკობ შაპავლიანამ შემოსწია:** 1) აპორლების სასარგებლოდ 2) მან. 2) სხვიტროში აკაკის სახლობის მუშეტრეო სკოლის ონდისათვის—1 მ. (ფული გარდაეცა)

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА на 1915 годъ, на журналъ

ТЕАТРЪ И ИСКУССТВО

52 № еженедельнаго иллюстриров. журнала (свыше 1000 иллюстр.)

12 ежемѣсячныхъ книгъ „Библиотеки Театра и Искусства“ въ которыхъ будутъ помѣщены беллетристика, научно-песулярныя, критическія статьи и т. д., около

40 новыхъ репертуарныхъ пьесъ,

» **ЭСТРАДА** « сборникъ стихот., рассказ., монолог., и т. п. съ особой нумер. стран.

Въ 1915 г. «Библиотека» будутъ помѣщены, между прочимъ, слѣдующія пьесы: „Осенняя скрипка“ И. Сургучева, „Начало карьеры“ В. Рышкова, „Уходящіе боги“, П. П. Гнѣдича, „Пѣвецъ своей печали“ — О. Дымова, „Пигмалионъ“ — Б. Шоу, „Домъ“ В. Тардова, „Дѣти грѣха“ В. Евдокимова, „Невѣсты“ С. Юшкевича, „Лейтенантъ Фон-Пляшке“ А. куприна и др.

Подписная цѣна на годъ 8 р. допускается разсрочка: 3 р. при подпискѣ, 3 р. 1 апрѣля, и 2 р. — 1 июня. За границу 12 р. на полгода 4 р. 50 к. (съ 1 января по 30-ое июня). За границу 7 р.

Иногородніе, желающіе ознакомиться съ журналомъ, получаютъ за семикопѣчную марку текущій № бесплатно.

Главная контора ПЕТРОГРАДЪ, Вознесенскій пр. № 4. Тел. 16 - 69

ПРОДОЛЖАЕТСЯ ПОДПИСКА НА 1915 Г.

на еженедѣльный богато-иллюстрированный журналъ

VII г. изд. **„РАМПА и ЖИЗНЬ“** VII г. изд.

Подъ редакціей Г. Мунштейна (Lolo)

Театръ — Музыка — Литература. — Живопись — Скульптура.

Подпис. цѣна: годъ 6 р. 50 к., $\frac{1}{2}$ г. 3 р. 50 к., 3 мѣс. 1 р. За гран. вдвое 75 к., 1 мѣс. 60 к. Допускается разсрочка. Объявлен. впереди текста, 75 к. строка петита, позади текста 50 коп.

Бесплатная премія для годовыхъ подписчиковъ:

Галлерей сценическихъ дѣятелей

роскошно-иллюстрированное изданіе

1900—1915 гг. Томъ 1-ый (въ двухъ частяхъ)

СОДЕРЖАНІЕ 1-го ТОМА:

Монографіи, характеристики и біографіи сценическихъ дѣятелей драмы, оперы и балета. Статьи, очерки, воспоминанія, стихи: Александра Амфитеатрова, Юрія Бѣляева, Н. Н. Вильде, Евг. Гунста, В. М. Дорошевича, Александра Койранскаго, С. Кара-Мурза, Як. Львова, Лоло И. Пеняева, кн. А. И. Сумбатова, Ю. Соболева, Н. Е. Эфроса, М. Юрьева, Сергѣя Яблоновскаго. Снимки въ жизни и роляхъ, зарисовки, Шаржи и проч. Репродукціи рѣдкихъ портретовъ и фотографій изъ музейевъ А. А. Бахрушина и В. В. Протопопова. Коллекціи Н. А. Попова

52 большихъ портрета (на обложкѣ) артистовъ, писателей, композиторовъ и художниковъ, болѣе 2000 снимковъ, зарисовокъ, шаржей, карикатуръ и пр. **52** Собственные корреспонденты во всѣхъ западноевропейскихъ театр. центрахъ

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на весенній и лѣтній сезоны съ 1-го марта по 1-го сентября — 3 р. 50 коп., съ преміей — 5 руб.

АДРЕСЪ: Москва, Богословскій пер. (уг. Б. Дмитровка), д. 1. Тел. 2-58-25 Контора открыта ежедневно, кромѣ праздничныхъ дней, отъ 11—4 часовъ дня. Подписка принимается: также въ Москвѣ у Н. И. Печковской (Петровскія линіи), въ книжн. маг.: „Новое время“ (въ Петрог.) Москвѣ и пров. гор.), въ муз. маг. В. Бесель и К^о (Москва, Петровка, 12), М. О. Вольфъ (Москва—Петроградъ) Л. Идзиковскій (Кіевъ) и во всѣхъ книжн. магаз. г. Москвы и провинціи. Можно подписываться по тел. 2-58-25.

ნომრები „აპროკრა“

ახლად შეკეთებული, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შუაგულს, ვორონცოვის ძეგლიდან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამზვარეულო, ცხელი და ცივი წყლითსაბანოებით (დუში და ვანა).

თბილისი, მიხეილის პროსპ. № 5.
ტელეფ. 13—14 (წ)

პირველი მარტიდან წლის დამთავრებამდე

შურნალი ჰლირს 4 მ.

სელისმომწერათა
საყურადღებოდ
ვინც ქურნალით ხელმოსაწერ კუთვინოდ
გადასახადს არ შემოიტანს, მიამზადლი
კვირიდან ქურნალი ბღარ გაუმზაფება.

ყურნალი
„თეატრი და სსოვრება“
გასსეიდათ თბილისსა და შროვინციაში გადაეცა.
ყურნალ-გაზეთების გამყრდელებულ კანტორა
„გ ა ნ თ ი ა ღ ი“-ს
გიორგი მაქ. მახარაძეს
მიხეილის შროსზექტი, № 18 ფოსტის ყუთი № 21-
ეგულა გამეიდგულთ თბილისისა და შროვინციისსა-
მას შნად მიმართონ.

ამ დღემეში კაბროგრაფში რუსულ ენაზე გამოვიდა

აკაკის სამახსოვრო კრებული

გამოცემა დ. კიბრიშვილისა, ფ. 50 კ. შემოსავალი გადაეცემა
აკაკის სახელობის ფონდს საწყობი პეტროგრადში, ვლადიმირის პრ.
10—26 არაბიქსთან. (5—5)